

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

ЗВІТ

Комітету НААУ з питань
цивільного права та процесу

за 2023 рік

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОМІТЕТ

Комітет з питань цивільного права та процесу є постійно діючим колегіальним дорадчим органом, створеним при Національній асоціації адвокатів України відповідно до розпорядження Голови НААУ, РАУ від 28 серпня 2019 року №108.

Метою діяльності Комітету є вдосконалення інститутів цивільного права (зокрема, речового, зобов'язального та спадкового) та розширення досвіду адвокатів шляхом проведення навчальних заходів, фахових дискусій з практичних питань судового і позасудового захисту прав та інтересів учасників цивільних правовідносин.

Основними завданнями Комітету є:

- збір та узагальнення правозастосовної практики у галузях цивільного права і процесу (дайджести судової практики, консолідовані правові позиції Верховного Суду та рішення ЄСПЛ);
- участь у розробленні проектів нормативно-правових актів у сфері цивільного права, надання пропозицій щодо удосконалення національного цивільного та цивільно-процесуального законодавства;

- організація та проведення практикумів, семінарів, форумів, тренінгів та інших заходів НААУ;
- підготовлення аналітичних і методичних матеріалів для адвокатів;
- взаємодія з регіональними органами адвокатського самоврядування з питань, що належать до їх компетенції.

При Комітеті діють окремі профільні секції:

1. Секція з речового права.
2. Секція із зобов'язального права.
3. Секція зі спадкового права (керівник – Мотилюк Олексій Вільямович).
4. Секція з цивільного процесу.
5. Секція з питань захисту ділової репутації (керівник – Демченко Юрій Васильович).

2. СКЛАД КОМІТЕТУ

Голова Комітету

Простибоженко Олег Сергійович

Е-адреса: o.prostybozhenko@mail.unba.org.ua

Заступник голови Комітету

Демченко Юрій Васильович

Е-адреса: y.demchenko@mail.unba.org.ua

Секретар Комітету

Шкварко Валерія Іванівна

Члени Ради Комітету

Березенська Юлія Олександрівна

Даниленко Платон Олександрович

Ляшенко Анна Вадимівна

Мотиліук Марія Олексіївна

Мотиліук Олексій Вільямович

Присяжнюк Анастасія Валеріївна

Сандулєєва Вікторія Вікторівна

Телестакова Арменуї Абриківна

Цимбал Марина Олександрівна

Щеглов Дмитро Сергійович

3. ПРОВЕДЕНІ ЗАСІДАННЯ КОМІТЕТУ ПРОТЯГОМ 2023 РОКУ

21 березня Комітетом було проведено засідання. Під час зустрічі сформовано план діяльності на 2023 рік. Зокрема, підготовлення методичних рекомендацій і дайджестів судової практики, організація заходів на базі НААУ та ВША НААУ, а також надання зауважень та пропозицій до законопроектів ВРУ.

4. ПРОВЕДЕНІ ЗА ІНІЦІАТИВОЮ КОМІТЕТУ ЗАХОДИ

Методичні рекомендації "Спадкові спори у разі смерті одного з подружжя: як захистити інтереси клієнта?"

Дата проведення: 2 лютого.

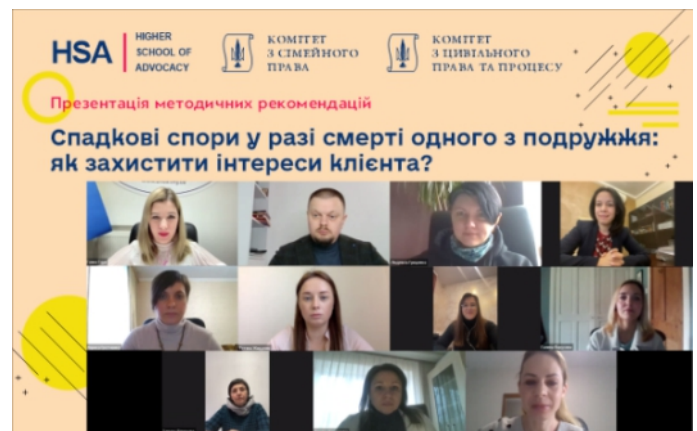
Формат заходу: онлайн (Zoom).

Комітетом спільно з Комітетом з сімейного права та Вищою школою адвокатури проведено презентацію методичних рекомендацій. До участі у заході запрошено представників Нотаріальної палати України: Інну Бернацьку, Тетяну Кучеренко, Галину Парусову.

Модерувала захід голова Комітету з сімейного права НААУ Ганна Гаро.

Спікерами заходу виступили адвокати, члени комітетів НААУ – Олексій Мотилук, Тетяна Жидачек, Людмила Гриценко, Тамара Денисова, Вікторія Сандулєєва, Лариса Гретченко.

Деталі заходу: <https://bit.ly/3IsDOLn>.

5. ЗАХОДИ (КРУГЛІ СТОЛИ, КОНФЕРЕНЦІЇ, ФОРУМИ, ВЕБІНАРИ ТОЩО), УЧАСТЬ У ЯКИХ ВЗЯЛИ ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ

2 лютого відбулася презентація методичних рекомендацій: «Спадкові спори у разі смерті одного з подружжя: як захистити інтереси клієнта?» за ініціативою Комітету з сімейного права та Комітету з цивільного права та процесу спільно з Вищою школою адвокатури.

Доповідачем виступив член Ради Комітету Олексій Мотилюк.

Детальніше: <http://tinyurl.com/vdpbt597>.

Презентація 02.03.2023 HSA HIGHER SCHOOL OF ADVOCACY

Методичні рекомендації
Спадкові спори у разі смерті одного з подружжя: як захистити інтереси клієнта?

Модератор
Ганна Гаро

Спікери

- Олексій Мотилюк
- Тетяна Жидачек
- Людмила Гриценко
- Тамара Денисова
- Вікторія Сандулєва
- Лариса Гретченко

29 березня у Вищій школі адвокатури відбулась установча зустріч тренерів HELP Training-of-Trainers (ToTs) session щодо роботи з платформою HELP.

До участі в зустрічі долучився член Ради Комітету Олексій Мотилюк.

Детальніше: <http://tinyurl.com/3jwtk6zx>.

Новина HSA HIGHER SCHOOL OF ADVOCACY

Напрямки діяльності за Програмою
HELP та ініціативи щодо їх реалізації
були обговорені під час установчої зустрічі
сертифікованих тренерів програми Ради Європи HELP

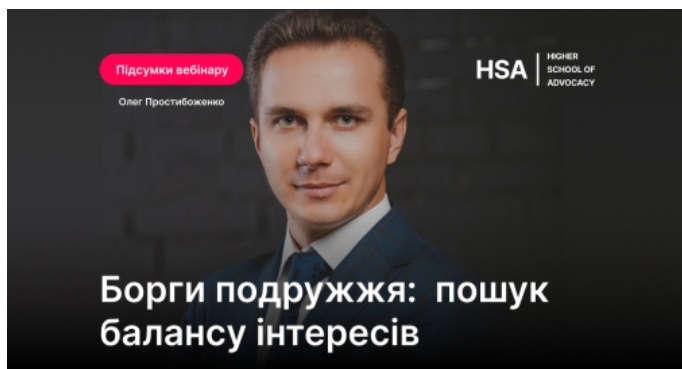
Grid of 10 small video thumbnails showing participants in a meeting.

26 квітня за участі Комітету відбулося експертне обговорення «Суд присяжних: шлях до підвищення довіри українців до правосуддя». На засіданні розглянуто варіанти, внесені законодавцями, і запропоновано варіанти щодо оптимальної структури суду присяжних, що відповідала б нашим реаліям і вимогам судового процесу.

6. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, КОМЕНТАРІ, РЕКОМЕНДАЦІЇ ТОЩО), ОПУБЛІКОВАНІ НА САЙТІ НААУ, ВША, ЗМІ ТА ІНШИХ ВИДАННЯХ

13 квітня на сайті Вищої школи адвокатури НААУ опублікована стаття про підсумки вебінару Голови Комітету Олега Простибоженка на тему «Борги подружжя: у пошуках балансу інтересів».

Перегляд: <https://bit.ly/3L4x9rZ>.

Телестакова А. А., Мірзоян Р. А. Щодо поняття правового статусу особи. Збірка тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «РИНОК ПРАЦІ: досягнення, виклики та перспективи у національному та європейському просторі». м. 2023 рік. м. Київ. С. 80 – 83.

Перегляд: <http://tinyurl.com/y7h2zxxd>.

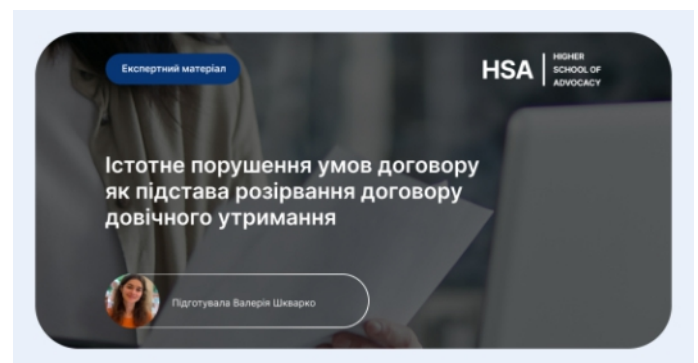

Телестакова А. А., Хажанець В. М. Щодо поняття медичної послуги та медичної допомоги. Збірка тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «РИНОК ПРАЦІ: досягнення, виклики та перспективи у національному та європейському просторі». 2023 р. м. Київ. С. 83 – 85.

Перегляд: <http://tinyurl.com/y7h2zxxd>.

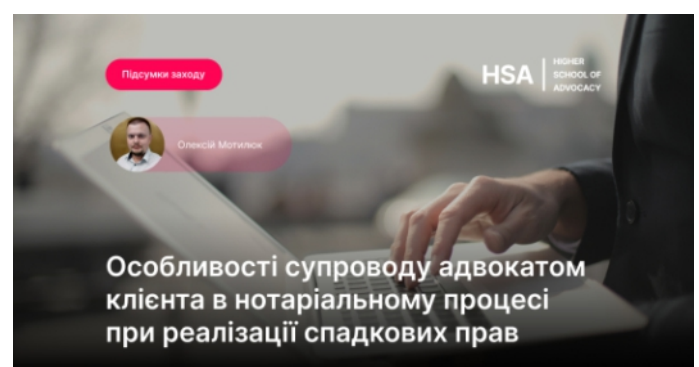
22 травня на сайті Вищої школи адвокатури НААУ опублікована стаття секретаря Ради Комітету Валерії Шкварко на тему «Істотне порушення умов договору як підстава розірвання договору довічного утримання».

Перегляд: <http://surl.li/itcsw>.

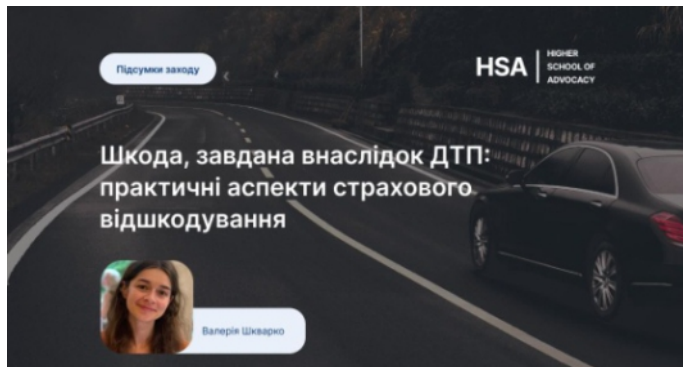
9 червня на сайті Вищої школи адвокатури НААУ опублікована стаття про підсумки заходу члена Ради Комітету Олексія Мотилюка на тему «Особливості супроводу адвокатом клієнта в нотаріальному процесі при реалізації спадкових прав».

Перегляд: <http://surl.li/itcwn>.

15 вересня на сайті Вищої школи адвокатури НААУ опублікована стаття про підсумки вебінару секретаря Комітету Валерії Шкварко на тему «Шкода, завдана внаслідок ДТП: практичні аспекти страхового відшкодування».

Перегляд: <http://tinyurl.com/5n8rt93z>.

19 грудня на сайті НААУ опублікована стаття секретаря Комітету Валерії Шкварко на тему «Відповідальність за невиконання зобов'язання щодо відшкодування шкоди, завданої внаслідок ДТП».

Перегляд: <http://tinyurl.com/mrxv9uyb>.

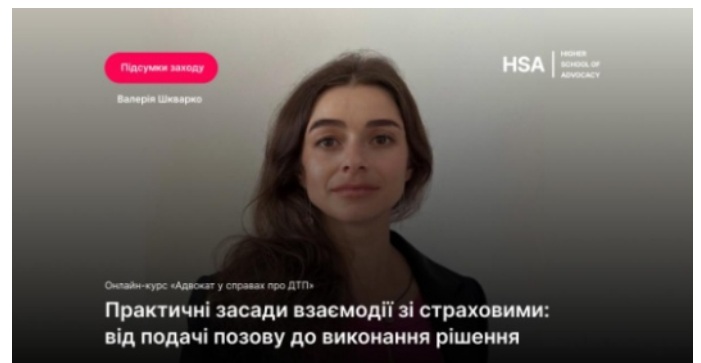
1 листопада на сайті НААУ опублікована стаття секретаря Комітету Валерії Шкварко на тему «Погане самопочуття, засвідчене довідкою, не врятує від звільнення за прогул, - практика КЦС ВС».

Перегляд: <http://tinyurl.com/23j5bxcn>.

22 грудня на сайті Вищої школи адвокатури НААУ опублікована стаття про підсумки вебінару секретаря Комітету Валерії Шкварко на тему «Практичні засади взаємодії зі страховими: від подачі позову до виконання рішення».

Перегляд: <http://tinyurl.com/523x58tm>.

7. ЗАХОДИ, ПРОВЕДЕНІ НА БАЗІ ВИЩОЇ ШКОЛИ АДВОКАТУРИ НААУ

1. 3 квітня проведено вебінар на тему “Борги подружжя: у пошуках балансу інтересів”, лектор – Олег Простибоженко.
2. 6 червня проведено захід на тему “Супровід адвокатом клієнта в нотаріальному процесі при реалізації спадкових прав”, лектор – Олексій Мотилюк.
3. 29 червня проведено вебінар на тему “Спадкування з іноземним елементом”, – лектор Олексій Мотилюк.
4. 3 серпня проведено вебінар на тему “Сучасні виклики в діяльності адвоката при виконанні доручень клієнтів у спадкових правовідносинах”, лектор – Олексій Мотилюк.
5. 13 вересня проведено захід на тему “Шкода, завдана внаслідок ДТП: практичні аспекти страхового відшкодування”, лектор – Валерія Шкварко.
6. 27 вересня було проведено вебінар на тему “Сучасні виклики в діяльності адвоката при виконанні доручень клієнтів у спадкових правовідносинах”, – лектор Олексій Мотилюк.
7. 6 грудня проведено захід на тему “Новели щодо місця відкриття спадщини”, лектор – Олексій Мотилюк.
8. 9 грудня проведено інтенсив онлайн курс на тему “Адвокат у справах про ДТП”, лектор – Валерія Шкварко.
9. 22 грудня проведено вебінар у рамках проєкту «Правосвідомість» на тему “Спадкові правовідносини в Україні, законодавчі зміни, проблеми та виклики сьогодення”, лектор – Олексій Мотилюк.

8. ВИПУЩЕНІ ДАЙДЖЕСТИ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ

Комітет підготував **огляд судової практики** у спорах щодо договору довічного утримання. В огляді відображено практику щодо розірвання договору довічного утримання та підстав для визнання договору недійсним.

Вказані позиції допоможуть адвокатам у визначенні стратегії захисту прав і законних інтересів клієнта. Адвокати зможуть визначити найбільш оптимальні підстави для розірвання чи визнання недійсним договору довічного утримання.

Детальніше з напрацюваннями Комітету можна ознайомитися за посиланням:

<https://bit.ly/3GSNF1q>.

Якщо під час дорожньо-транспортної пригоди потерпілий не отримує безпосередньо страхові виплати, а кошти спрямовуються платнику податку на ремонт застрахованого об'єкта, то розрахунок суми виплати має бути спрямований з урахуванням податку на гоганувартість.

Про це, зокрема, йдеться в огляді судової практики у спорах щодо дорожньо-транспортних пригод, підготовленому Комітетом.

В огляді відображено практику Верховного Суду щодо відповідальності страховика і винної особи в ДТП, належного позивача і відповідача у справі, строків звернення про виплату страхового відшкодування, відшкодування ПДВ, фізичного знищення транспортного засобу, відшкодування шкоди, завданої особою, яка керувала службовим ТЗ, відповідальності МТСБУ, стягнення 3 % річних, індексу інфляції та пені, шкоди, заподіяної життю, здоров'ю, і втраченого доходу внаслідок втрати працездатності, відповідальності внаслідок неналежного утримання дороги.

Детальніше з напрацюваннями Комітету можна ознайомитися за посиланням:

<https://bit.ly/3o910Za>.

8. ВИПУЩЕНІ ДАЙДЖЕСТИ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ

Судовий збір є сплаченим з моменту зарахування до спеціального фонду Державного бюджету України, і суд, який отримав справу у випадку направлення справи за підсудністю, не має права вимагати повторної сплати судового збору за місцем розгляду справи.

На це звернула увагу Велика Палата Верховного Суду у справі №170/129/21. Ключові висновки ВС у цій та ще двадцятьох справах наведені у Дайджесті судової практики у сфері цивільного права та процесу за I півріччя 2023 року, підготовленому Комітетом.

У дайджесті також представлені такі правові позиції Верховного Суду:

- спадкове право: вимоги про зменшення розміру обов'язкової частки; спадкування нерухомого майна; вимоги про розірвання спадкового договору;
- зобов'язальне право: укладення договору позики на невизначений строк; договір оренди транспортного засобу; укладення договору позики новим позиковим зобов'язанням між тими ж сторонами;

- житлове право: щодо спадкового майна; визнання права користування житловим приміщенням, зміни договору найму житлового приміщення тощо; перехід права власності на житло до іншої особи;
- речове право: застосування конкретного способу захисту цивільного права;
- цивільний процес: мирова угода щодо прав і обов'язків стосовно предмета спору; визнання брата (сестри) недієздатними; вимоги щодо належного мотивування апеляційної скарги.

Детальніше з напрацюваннями Комітету можна ознайомитися за посиланням:

<http://tinyurl.com/6xx9xbaj>.

9. РОБОТА ЧЛЕНІВ КОМІТЕТУ У СФЕРІ ЗАКОНОТВОРЧОСТІ

18 січня голова Комітету Олег Простибоженко взяв участь у засіданні Комітету ВРУ з питань молоді і спорту. На порядку денному засідання були питання:

1. Проект Закону України [про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань, \(реєстр. №8313, н. д. Третьякова Г. М. та інші\).](#)

2. Проект Закону [про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами \(Стамбульська конвенція\) \(реєстр. №8329, н. д. Михайлюк Г. О. та інші\).](#)

3. Проект Закону [про внесення змін до Цивільного кодексу України та Сімейного кодексу України \(у частині визначення походження дитини, вирощеної у штучному середовищі поза межами людського тіла\), \(реєстр. №8306, н. д. Дануца А. О.\).](#)

4. Про заходи Міністерства молоді та спорту України для адаптації молоді в умовах воєнного стану.

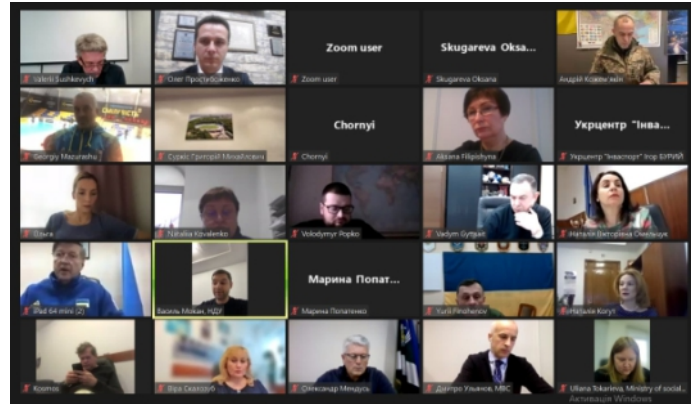
5. Про план роботи Комітету з питань молоді і спорту на дев'яту сесію Верховної Ради України дев'ятого скликання.

6. Про пропозиції до порядку денного дев'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

7. Різне.

Зі стенограмою та протоколом засідання можна ознайомитися на підсайті Комітету:

<https://bit.ly/3NsKmfP>.

22 лютого відбулося засідання членів Комітету з господарського права та процесу, Комітету з міжнародного права та Комітету з цивільного права та процесу НААУ.

Представники цих комітетів здійснили правовий аналіз законопроектів: “Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення розгляду окремих категорій судових справ у зв'язку зі збройною агресією РФ” (реєстр. №7520 від 05.07.2022), “Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо судового розгляду справ про відшкодування шкоди, завданої внаслідок збройної агресії проти України” (реєстр. №7520-1 від 18.07.2022) та “Про обмеження імунітету іноземних держав та їх посадових і службових осіб від пред'явлення позовів та стягнення шкоди завданої на території України смертю або ушкодженням здоров'я, а також шкоди, завданої майну внаслідок збройної агресії, тимчасової окупації території України, інших дій чи бездіяльності” (реєстр. №7520-2 від 19.07.2022).

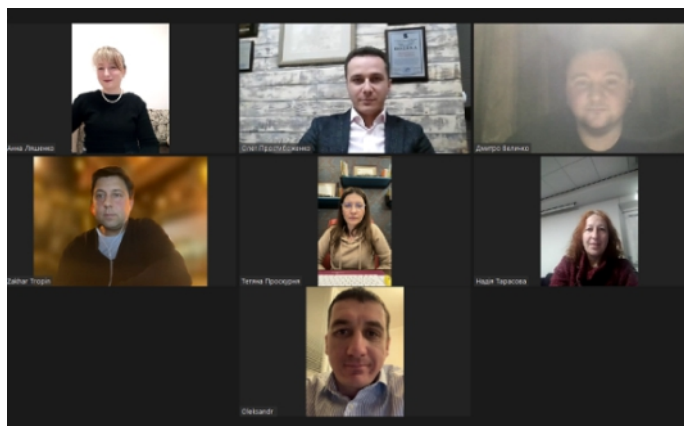
Першочерговою метою законопроектів є встановлення процесуальних правил розгляду справ проти країн-агресорів, щодо стягнення з таких держав шкоди, завданої життю, здоров'ю чи майну на території України.

9. РОБОТА ЧЛЕНІВ КОМІТЕТУ У СФЕРІ ЗАКОНОТВОРЧОСТІ

Вказану мету пропонується досягти шляхом внесення змін до різних нормативно-правових актів, як-от: Цивільного процесуального кодексу України, Господарського процесуального кодексу України, законів України «Про міжнародне приватне право», «Про судовий збір», «Про виконавче провадження».

За підсумками обговорення визначено категорії питань, які підлягають правовому аналізу у 3 законопроектах.

1. Подолання судового імунітету.
2. Юрисдикція, підсудність.
3. Позовна давність.
4. Визначення кола належних відповідачів.
5. Порядок повідомлення.
6. Процесуальні особливості. Доказування.
7. Презумпція завдання шкоди внаслідок збройної агресії (абсолютна відповідальність).
8. Питання щодо кола майна, яке розповсюджується на вказані справи.
9. Строки на апеляційне оскарження.
10. Виконавче провадження.
11. Зворотна дія закону в часі.

НААУ направила до Верховної Ради України зауваження та пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань» (реєстр. 8313 від 27.12.2022).

Відповідний правовий аналіз документа здійснив Комітет.

Метою прийняття законопроекту є уточнення та осучаснення окремих норм законодавства, що регулюють питання надання та використання відпусток. З пояснювальної записки вказано, що законодавство про працю потребує модернізації з урахуванням змін його окремих положень, що відбулися в останні роки, досвіду пандемії COVID-19, реалій воєнного стану та необхідності швидкого післявоєнного відновлення країни.

НААУ вважає за доцільне підтримати законопроект за умови урахування висловлених, серед іншого, таких пропозицій:

- заміна надання судового рішення довідкою в довільній формі для отримання відпустки по догляду за дитиною батьком цієї дитини, який не перебуває у зареєстрованому шлюбі з матір'ю дитини;
- удосконалення норми щодо надання відпустки при народженні дитини лише одній з осіб (батьку, бабі або діду, або іншому повнолітньому родичу дитини) за умови надання іншими особами довідок з місця роботи про ненадання ним такої відпустки.

З детальними зауваженнями та пропозиціями можна ознайомитися за посиланням:

<https://bit.ly/3L4z6Vk>.

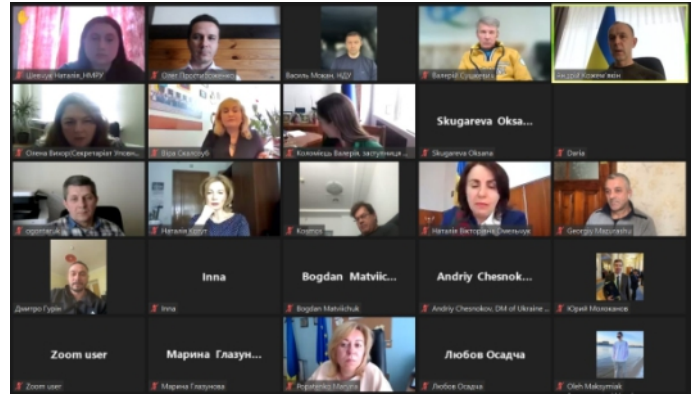

7 квітня голова Комітету **Олег Простибоженко** взяв участь у черговому засіданні Комітету ВРУ з питань молоді і спорту. На порядок денний засідання були винесені питання:

1. Проект Закону України про внесення зміни до статті 6 Закону України "Про антидопінгову діяльність у спорті" щодо уточнення вимог до осіб, які входять до складу Наглядової ради Національного антидопінгового центру, ([реєстр. 8427, н. д. А. Кожем'якін та інші](#)).
2. Про дії Міністерства молоді та спорту України щодо застосування персональних санкцій до спортсменів із російської федерації та республіки білорусь, у тому числі спортсменів, визначених Постановою Верховної Ради України «Про схвалення пропозицій щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до спортсменів із російської федерації та інших держав», (№2829-IX від 13 грудня 2022 року).
3. Проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері соціальних відпусток, ([реєстр. №9018, н. д. О. Юрченко та інші](#)).
4. Проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю" щодо посилення соціального захисту осіб, які здійснюють догляд дитини з інвалідністю ([реєстр. №9160, н. д. В. Гнатенко та інші](#)).
5. Проект Закону України про інститут реєстрованих партнерств, ([реєстр. №9103, н. д. І. Совсун та інші](#)).
6. Різне.

Зі стенограмою та протоколом засідання можна ознайомитися на підсайті Комітету:

<https://bit.ly/3Htsn5s>.

НААУ направила до Верховної Ради України зауваження та пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури оскарження у сферах державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (щодо судового контролю в сфері державної реєстрації)» ([реєстр. №9156-1 від 13.04.2023](#)).

Відповідний правовий аналіз здійснили комітети з господарського права та процесу, з цивільного права та процесу НААУ.

Метою законопроекту є посилення гарантій захисту законних прав та інтересів громадян і розвитку бізнесу в Україні та встановлення механізмів домірного втручання держави у право власності; створення законодавчих передумов для: посилення гарантій захисту державою права власності фізичних та юридичних осіб на нерухоме майно, корпоративних прав, права власності на частку у статутному капіталі юридичної особи; розвитку та спрощення для громадян процедури вчинення нотаріальних дій; продовження руху у напрямку реформування найбільш важливих сфер суспільного життя з урахуванням досвіду інших країн та вивчення проблемних ситуацій в Україні.

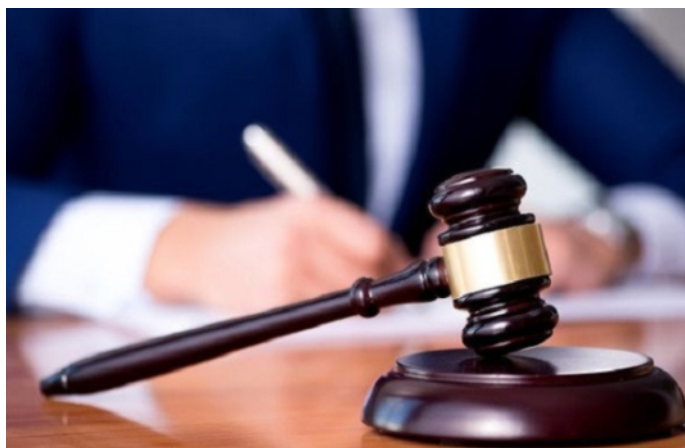
НААУ вважає, що законопроект №9156-1 потребує доопрацювання, а саме комплексного аналізу запропонованих змін та їх можливих наслідків, у тому числі з урахуванням наданих НААУ зауважень і пропозицій.

У проекті Закону чітко не визначено алгоритму дій при порушенні прав осіб у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень та у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців і громадських формувань, що зі свого боку може викликати конфлікт між судами щодо визначення підсудності.

Крім того, законопроект не містить розмежування випадків для звернень до судів з відповідною юрисдикцією. І вже на етапі визначення учасників справ виникає конфлікт із суб'єктною юрисдикцією.

З детальними зауваженнями та пропозиціями можна ознайомитися за посиланням:

<https://bit.ly/3Meyl62>.

Спроба запровадити у цивільному процесуальному законодавстві нову категорію «вірогідність доказів» є хибним розумінням практики ЄСПЛ і не узгоджується з чинними нормами щодо інституту доказування.

На це звернув увагу Комітет НААУ, де проаналізували проект Закону №[9306](#) від 17.05.2023 «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України та Цивільного процесуального кодексу України щодо уніфікації процесів».

Документом пропонується замість передбаченого статтями 80, 89 ЦПК такого критерію оцінки доказів, як «достатність», запровадити критерій «вірогідність».

Автори законодавчої ініціативи називають зазначену категорію новим стандартом доказування, що був запроваджений у 2019 році в ГПК на заміну стандарту «достатність доказів». Водночас статті 79 та 86 цього Кодексу, яких торкнулися відповідні зміни, так само як і статті 80 та 89 ЦПК, передбачають критерії оцінки доказів, а не стандарти доказування. Зазначені поняття не є тотожними, а їх підміна може викликати проблеми у правозастосуванні.

У Комітеті зауважили, що ЄСПЛ у своїй практиці сформував два стандарти доказування («standards of proof») у судовому процесі:

- 1) баланс вірогідностей («balance of probabilities»);
- 2) поза розумним сумнівом («beyond reasonable doubt»).

Комітет зазначає, що у розумінні практики ЄСПЛ стандарти доказування уособлюють необхідний рівень імовірності, який дозволяє суду вважати той чи інший факт доведеним. Категорія «стандарти доказування», хоч і була сприйнята вітчизняною судовою практикою, однак її використання не набуло системного характеру і суди по-різному розуміють це поняття з огляду на зміст відповідної практики ЄСПЛ.

Запровадження у 2019 році критерію «вірогідності» в господарському процесі не сприяє узгодженню судової практики, а, навпаки, вносить плутанину у розуміння і розмежування категорій «стандарти доказування» та «критерії оцінки доказів».

Відтак, вважають у НААУ, внесення до ЦПК запропонованих змін є недоцільним. Тож законопроект потребує доопрацювання в цій частині.

З детальними зауваженнями та пропозиціями можна ознайомитися за посиланням:

<http://surl.li/jpvtg>.

Комітет підготував зауваження та пропозиції до проекту Закону України [№9462](#) від 6 липня 2023 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення положень про судовий контроль».

Комітет підготував зауваження та пропозиції до проекту Закону України [№7316](#) від 26 квітня 2022 року «Про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України, Цивільного процесуального кодексу України та Господарського процесуального кодексу України (щодо здійснення судочинства в умовах воєнного чи надзвичайного стану)».

Комітет підготував зауваження та пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо постановлення судом вищої інстанції окремої ухвали».

Комітет підготував зауваження та пропозиції до проекту Закону України [№9287](#) від 11 травня 2023 року. ВРУ прийняла цей закон і він став законом [3449-IX](#) від 08.11.2023 і набуде чинності з 30.01.2023.

Комітет підготував зауваження та пропозиції до проекту Закону України [№9288](#) від 11 травня 2023 року. ВРУ також прийняла цей закон і він став законом [3450-IX](#) від 08.11.2023 і набуде чинності з 30.01.2023.

21 вересня в рамках круглого столу відбулося обговорення розробленого за участі НСПП законопроекту зі стейкхолдерами. Зокрема, серед учасників судді, адвокати, медіатори, науковці-викладачі, трудові арбітри тощо.

Участь у заході взяв член Ради Комітету Олексій Мотилюк.

Організаторами заходу стали відділення НСПП у Вінницькій області та Донецький національний університет імені Василя Стуса.

З вітальним словом до учасників звернулися модератори заходу Богдан Мусієнко, начальник відділення, та Лілія Амелічева, професорка кафедри цивільного права і процесу, керівниця юридичної клініки ДОНУ, д. ю. н., трудовий арбітр.

Після презентації законопроекту та виступів спікерів учасники активно долучилися до обговорення. Загалом упродовж двогодинного засідання було висвітлено вдосталь не тільки переваг, а й недоліків майбутнього закону, зокрема щодо його імплементації та правозастосування.

**НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ**